

Napredak

+ Peter Wagner
+ TIMpress, Zagreb, 2020.

Ideja napretka vodila je naša očekivanja i djelovanja više od dva stoljeća. S prosvjetiteljstvom smo počeli vjerovati da se stanje čovječanstva može radikalno poboljšati. Znanstvena, industrijska i Francuska revolucija, a u nekim pogledima i ona socijalistička, bile su prekretnice na tom putu napretka. No od kraja dvadesetoga stoljeća ideja napretka uglavnom je nestala iz javne rasprave. Katkad ga se čak proglašava i mrtvim. Što se dogodilo s njim i zašto smo prestali vjerovati u njega? Wagner analizira povijest napretka te društvena i politička iskustva s napretkom u proteklom dvama stoljećima i dolazi do iznenađujućeg zaključka: ideja napretka bila je pogrešno zamišljena od samog početka i njegov neuspjeh rezultat je toga pogrešnog koncepta. Ako napredak preispitamo na prikladniji način – umjesto njegova kraja možemo imati nov početak. (D. F.)

Društvo umora

+ Byung-Chul Han
+ Mizantrop, Zagreb, 2020.

U eseju 'Društvo umora' Han polazi od jednostavne premise: današnjim društvom vlada imperativ 'trebati'. Za razliku od disciplinarnog društva zabrane koje, Hanovim riječima, 'stvara luđake i kriminalce', današnje društvo uspjeha stvara depresivce i gubitnike. Neprestano izlaganje zahtjevu za unapređivanjem, nadilaženje sama sebe, maksimizacije svojeg učinka izaziva sindrom izgaranja (engl. *burnout*). Nekada suočen s disciplinom, čovjek je zadržavao prostor negativnosti, no *animal laborans* kasne modernosti doveden je u situaciju da izrabluje sama sebe, i to svojevremeno. Umor društva uspjeha samotan je umor. Nasuprot tom umoru Han zagovara umor koji se okreće od Ja i otvara svijetu, pripušta Drugoga. Taj umor poziva na usporavanje, osvrtnje, uspostavu zajednice umornih. (D. F.)

Kulturna politika emocija

+ Sara Ahmed
+ Fraktura, Zagreb, 2020.

Što su emocije i kako one utječu na naše živote, naše odluke, naša tijela? Kad nas pokreću, a kad natjeraju da se zaustavimo? Povezuju li nas emocije kao zajednicu ili nas u svijetu punom kontradikcija sve više razdvajaju? Kakav je odnos između emocija, jezika i tijela? Sve su to pitanja na koja u ovoj knjizi pokušava odgovoriti vodeća feministička teoretičarka Sara Ahmed analizirajući popularne i teorijske tekstove i potkrepljujući to s mnogo primjera iz svakodnevnog života. Počinje od konkretnih emocija – boli, mržnje, straha, gađenja, srama i ljubavi – i analizira ih povezujući rasu, rod i seksualnost u svjetlu aktualnih tema poput imigracije, terorizma ili važnosti emocija u feminističkoj i *queer* politici. Ahmed upozorava na sve veće nepravde suvremenoga života, na činjenicu da pojedine skupine ljudi smatramo nevrjednima emocija. (D. F.)

Politika popuštanja Hitleru

+ Tim Bouverie
+ Naklada Ljevak, Zagreb, 2020.

U posljednje vrijeme u kojem, posebno u Istočnoj Europi, prevladava stajalište da je Drugi svjetski rat počeo popuštanjem Staljina Hitleru i potpisivanjem tzv. Molotov–Ribbentropova pakta o nenapadanju, Tim Bouverie smatra da bi davanje zelenog svjetla Hitleru da krene u rat možda ipak trebalo tražiti u popuštanju britanskih i francuskih političara i, konkretno, Münchenskom sporazumu kojim je Čehoslovačka žrtvovana radi

mira koji je vrlo brzo pregažen. Iscrpna i sveobuhvatna kronologija počinje Hitlerovim imenovanjem njemačkim kancelarom 1933., a završava sedam godina poslije, sredinom 1940., tzv. lažnim ratom. Bouverie pokazuje da je pomirbena politika tridesetih godina dvadesetog stoljeća bila i strateški i moralno spektakularni fijasko. Čak i kad je Hitlerova nezasićenost postala očita, izostala je prikladna reakcija Britanaca i Francuza. (D. F.)

Zagreb Jazz Festival se ne predaje

GLAZBA Iako je većina renomiranih jazz-festivala u Europi otkazana, zagrebački Jazzgo nastavlja se unatoč svim nevoljama i izazovima. Od 24. do 26. studenoga u Kinu SC nastupit će Dan Tepfer Trio, Seamus Blake Quartet i Antonio Faraò Trio; koncerti počinju u 19 sati. Ovogodišnji festivalski program prilagođen je situaciji i održat će se uz poštovanje svih epidemioloških mjera. U Zagreb dolaze istinski velikani jazza. Antonio Faraò i Dan Tepfer studirali su klasični klavir na akademiji, nakon čega su se počeli baviti jazzom. Dan Tepfer još svira klasičnu glazbu s brojnim filharmonijskim orkestrima i jako je poznat u svijetu klasične glazbe, osobito po tome što često svira Bacha, odnosno njegove 'Goldbergove varijacije'. Faraòov glazbeni senzibilitet i njegovo izvanredno umijeće melodijske improvizacije pridonijeli su reputaciji jednog od najcjenjenijih pijanista na međunarodnoj sceni. Seamus Blake rodio se u Kanadi, etablirao na njujorškoj jazz-sceni, a 2018. preselio se u Pariz.

Željka Lastavica

+ Kino SC, Zagreb
+ Dan Tepfer Trio, 24. studenoga
+ Seamus Blake Quartet, 25. studenoga
+ Antonio Faraò Trio, 26. studenoga